טבילה ביום השביעי במקום אונס

הרב מיכאל שלמה אבישיד
תמוז תשע"ט

(א) יקדים בנדון השאלה ודברי המתירים לאישה לטבול מבעוד יום השביעי במקום אונס.

(ב - ג) יזכיר דין תורה וחכמים בזמן טבילה לנדה וזבות, אז ובזמה"ז ובמקום אונס.

(ד) יקשה על שיטת המתירים לטבול מבעוד יום השביעי במקום אונס, שהוא נגד לשון הש"ס והפוסקים והשו"ע ונו"כ שהתירו דווקא ביום השמיני.

(ה - ט) מביא ונו"נ ביסודות המתירים משו"ת עבודת הגרשוני ודעימי' ע"פ התוס'.

(י) יקשה ויפריך באורך יסודות שיטת המתירים הנ"ל.

(יא) יסיק שאין להתיר לאישה לטבול מבעוד יום השביעי אלא ביום השמיני בלבד כלשון הש"ס והפוסקים והשו"ע והרמ"א ונו"כ והאחרונים, זולת למתקרבים לתורה ומצוות שעלולים ח"ו להיכשל וגם זה רק בתנאים המובאים בדברי המתירים הנ"ל.

א. בדין טבילת אשה ביום השביעי מבעוד יום כשתחזור אחרי צאת הכוכבים לביתה כשאין להם אפשרות לטבול בליל שמיני, ואם לא נתיר לה לטבול בשביעי מבעוד יום - תדחה טבילתה ביום או בכמה ימים.

(כגון שהמקווה רחוק מביתה כמה שעות נסיעה וכיו"ב, וטבילתה חלה בליל שבת, וע"כ תדחה טבילתה למוצאי שבת או בכמה ימים, אם לא נתיר לה לטבול בשביעי מבעוד יום. ואם נתיר לה תצטרך לחזור לעיר שהיא גרה בה לפני כניסת השבת אף שכמובן לא תפגש עם בעלה עד צאת הכוכבים. וכן אם ימים טובים חלים במוצאי שבת).

ראיתי רבנים אנשי שם, לא מעטים, שהלכו בזה בכוח דהיתרא, כשהם לכאורה מתבססים על גדולי הפוסקים (הב"ח ועבודת הגרשוני וחכם צבי וסדרי טהרה וחת"ס סופר ובית מאיר), ואף שאני הקטן - כקליפת השום מול גדולי עולם אלו, איני מסכים להתיר בזה בקלות, וכמובן שדעתי העני' מיוסדת על גדולי הראשונים שו"ע ונו"כ כלדהלן.

ב. הנה ידוע דין תורה, אשה המוגדרת כנדה - טמאה למשך שבעה ימים בתנאי שפסק דמה אפילו ביום השביעי ואז טובלת בלילה (ליל שמיני) ואסור לה לטבול מן התורה ביום שנאמר "שבעת ימים תהיה בנדתה" כדאיתא בגמרא פסחים (צ) ויומא (ו).

דין תורה, המוגדרת כזבה גדולה (שראתה דם ג׳ ימים שלא בעת נדתה) צריכה שבעה נקיים, וביום השביעי יכולה לטבול מהנץ החמה (מעיקר הדין עלות השחר כידוע מהמשנה במסכת מגילה (כ).

וחכמים הם שאסרו לה לטבול ביום השביעי שמא תשמש עם בעלה ותראה דם במשך היום, ובמילא סתרה את השבעה נקיים והתבטל המקווה מלמפרע רח״ל (והר עסקינן באיסור כרת).

בגמרא גזירה זו נקראת על שם רבי שמעון ונאמרה בפירוש לענין זבה קטנה (נדה עב) ואביי ורבא השתמשו בה (נדה סז) גם בספק זבה גדולה כדלקמן.

בראשונים הובא הפירוש לגזירה זו, שהוא על איסור טבילה ביום דלא כמקצת ראשונים (הרז״ה, אפילו ביום השביעי, ודלא כראבי״ה ורבנו שמחה שאין כאן סרך בתה בימינו ביום השמיני, כי לדעתם עסקינן בסוגיא באיסור תשמיש ולא באיסור טבילה).

כידוע אחרי מנהג בנות ישראל (דברי רבי זירא) ולפני כן תקנת רבי בשדות, כל אשה שרואה דם היא בחשש נדה וזבה גדולה וצריכה שבעה נקיים ובמילא אם עסקינן בנדה, היא ודאי אחרי שבעה ימי נדתה, ולכן מן התורה אין לה בעי׳ לטבול ביום, אבל אם היא זבה גדולה, היא יכולה מן התורה לטבול ביום, אלא שכאמור בדברי אביי ורבא גם בספק זבה אסור לה לטבול ביום שמא תבוא לידי ספק כרת.

ג. אחרי הקדמות אלו נסכם ראשית דברי הש״ס ודברי הראשונים והשו״ע והט״ז והש״ך ואחרי זה נביא חידושם של כמה גדולי הפוסקים.

איתא בגמרא (נדה סז, ב) בשם רב ורבי יוחנן, שטבילה בין בזמנה (ביום השביעי) בין שלא בזמנה (ביום השמיני) הטבילה צריכה להיות בלילה. והטעם לחשיבות הטבילה בלילה גם ביום השמיני, הוא משום סכך בתה, דהיינו שהבת לא תחשוב שאימה טובלת מבעוד יום ביום השביעי.

וממשיכה הגמרא להביא כמו אמוראים המתירים טבילה ביום השמיני מבעוד יום (שלא בזמנה) בדוגמאות של אונס כללי:

(א) רב אידי בנרש, במקום שאריות מסתובבים על יד המקווה (הנהר) בלילה.

(ב) רב אחא בר יעקב בפפוניא בגלל פחד גנבים.

(ג) רב יהודה בפומדיתא בגלל הצנה (הקור).

(ד) רבא במחוזא בגלל אבולאי (שומרי שערי העיר המסוכנים לנשים) ויש עוד פירושים ברש״י ובבית יוסף ס׳ רמז.

ד. הערה מאוד חשובה להמשך: יש לשים לב מדוע הגמרא לא מתחילה בדין מי שלא טבלה ביום השביעי ?

וי״ל, שפשוט שהיות והאונס קיים גם ביום השביעי, סוברים חכמים אלו שאין היתר לטבול מבעוד יום ביום השביעי ולכן יש לדחות הטבילה ליום השמיני והתירו טבילה מבעוד יום בגלל אונסים שהוזכרו.

ולכן ממשיכה הגמרא בשאלת רב פפא את אביי ורבא, מדוע לא להתיר גם ביום השביעי היות ועכשיו נשים רק ספק זבות. והתשובה, משום רבי

שמעון, חשש שלא תבוא לידי ספק כרת אם תטעה לשמש.

הרא"ש במסכת מקוואות, כשדן על גמרא זו, מביא מחלוקת בין ר"ת לאחיו הרשב"ם: ר"ת סובר שניתן בלי אונס לטבול סמוך לחשכה (לפני השקיעה) והזמן שתגיע לביתה יהיה אחרי צאת הכוכבים דהיינו גם בלי אונס, אבל הרשב"ם סובר שאין היתר כזה.

הטור בס' קצז (בן הרא"ש) הבין בפשטות שהיתר ר"ת הוא דוקא ביום השמיני וכן כתב בפירוש רבנו ירוחם בדעת ר"ת וכן נראה פשוט דעת הבית יוסף שם, והרמ"א בדרכי משה לא מעיר כלום ועל כן שתיקה כהודאה, וכן בהגהות דרישה הבין דעסקינן רק ביום השמיני, וכן הבינו המהרש"ל והמר"א שטיין בהגהותיהם על הסמ"ג וכן הש"ך והתורת השלמים ועוד (דלא כהגהת השערי דורא וכולי האי ואולי התוס' בנדה סז, ב כדלקמן).

הבית יוסף הבין שהיתר סמוך לחשכה של ר"ת ביום השמיני לאו דוקא, והעיקר שהיא תחזור לביתה אחרי צאת הכוכבים, אבל חלקו הב"ח והבית מאיר (וכן עשרות פוסקים וכן משמע מכל הראשונים והפוסקים שכתבו סמוך לחשכה) שהלשון סמוך לחשכה הוא בדוקא.

והביא הבית יוסף בסיום מחלוקת ר"ת ואחיו, שהסמ"ג שמע מרבו שהלכה כרשב"ם (דלא כשיטת הרא"ש שהגדיר דברי רשב"ם כחומרא וסיים דבריו עם דברי ר"ת ולכן כתב הב"ח שפשוט שהרא"ש פסק כר"ת וכתב עוד שהטור פסק כרשב"ם כי הפך את סדר אביו הרא"ש וסיים עם שיטת הרשב"ם).

ועפ"ז מובן היטב למה בשו"ע פסק הבית יוסף שביום השביעי מבעוד יום אין שום היתר בעולם לטבול גם במקום אונס, וכל ההיתרים במקום אונס הם אך ורק ביום השמיני, והשמיט לגמרי היתר ר"ת כי כאמור פסק בבית יוסף: (א) שר"ת עוסק ביום השמיני בלבד, (ב) שאין הלכה כר"ת, ולכן ההיתר היחיד שקיים הוא היתר הגמרא ביום השמיני במקום אונס. וכן שתק לו הרמ"א וכן הבין הש"ך ועוד הרבה מנו"כ.

ה. לפני כארבע מאות שנים רב אחד פסק להקל לנשים של עיר אחת לטבול ביום השביעי סמוך לחשכה ע"מ לחזור לביתם בלילה במקום שהי' אונס כי הנהר הי' מחוץ לעיר והשערים ננעלים ואין אפשרות לחזור לעיר, ואף שלכאורה ניתן לדחות את הטבילה ביום אחד ולקבל את הקולא של יום השמיני המבואר בגמרא במקום אונס, מ"מ זה יגרום לביטול עונה שהרי יהושע נענש על שביטל וכו' כדאיתא בעירובין (סג, ב), ולכן ביטול עונה נחשב לאונס ולכן התיר אותו רב לטבול לנשים סמוך לחשכה.

אחרי פסק זה התרעמו ת"ח רבים עליו שהלא זה נגד ההלכה כדלעיל, ועל כן פנה לאחד מגדולי הפוסקים ה"ה בעל שו"ת עבודת הגרשוני, תלמיד הב"ח והצ"צ (הישן) שהיה גם חותנו, ושאל האם צדק או טעה כפי שטענו הרבנים נגדו.

בסי' כ' מספרו עונה לו בעידוד שיש לו על מי לסמוך, ומבאר שם שמהתוס' בסוגיא משמע שחולק על הטור (וכל הראשונים והפוסקים שהזכרנו), והוא שר"ת מקל גם בלי אונס ביום השביעי, ונצטט חלק מדברי התוס' לקמן לבאר את דעתו.

ועוד מחדש חידוש גדול, והוא שלכאורה ניתן להבין בג' אופנים מחלוקת ר"ת והרשב"ם:

(א) נחלקו רק ביום השמיני אבל ביום השביעי א"א לכל השיטות לטבול מבעוד יום גם סמוך לחשכה (לפני השקיעה) משום לא פלוג משום רבי שמעון (ע"ד שאם בעלה לא נמצא בעיר ביום השביעי עדיין אסור לה לטבול באמצא היום והוא פשוט אף שפקפק בזה בערוך השולחן).

(ב) נחלקו גם ביום השביעי דהיינו שלשיטת ר"ת גם בלי אונס ניתן לטבול ביום השביעי כשחוזרת לבתה אחרי צאת הכוכבים.

(ג) אכן נחלקו ביום השמיני ולא ביום השביעי אבל הסיבה שר"ת מודה לרשב"ם הוא משום סרך בתה, כי לא שייך לכאורה חשש שמא תשמש ותסתור כי הרי חוזרת בלילה.

וכאופן הג' סובר העבודת הגרשוני.

ולכן יוצא חידוש גדול, שגם להבנת הטור ודעימי' - שר"ת אוסר טבילה סמוך לחשכה וכו', הוא רק מטעם סרך בתה, וע"ד שביום השמיני כשיש אונס מותר לטבול, כן הוא ביום השביעי. כי האיסור הוא רק מטעם סרך בתה משא"כ בטבילה בשביעי מבעוד יום וחזרת לפני הלילה אין שום היתר גם משום אונס.

ובמילים פשוטות בהבנה זו, ר"ת מתיר טבילה סמוך לחשכה ביום שמיני בלא אונס וביום השביעי אוסר מטעם סרך בתה ובמילא יתיר משום אונס.

ו. ההוכחה להבנה זו הוא היתר המהרי"ל והרמ"א בנוגע לכלות שיכולות לטבול ביום השביעי מבעוד יום כשהחופה בלילה, דהיינו שאם אין חשש שישמש כלל, נותר רק הבעי' של סרך בתה, ובמילא כותב רב גרשון ז"ל שאם ר"ת מיקל לכתחילה ביום השביעי הנה מה טוב, כי משמע מהרא"ש ועוד שאין הלכה כרשב"ם, ואם ר"ת מודה לרשב"ם ביום השביעי כהבנת הטור, לשיטתו הוא רק מטעם סרך בתה ובמילא בנידון השאלה מותרת לטבול, כי הוא במקום אונס ועל כן מלמד זכות על פסק הרב וכותב שמי שיפסוק כך סומך על עמודים איתנים של יכין ובועז.

ז. וכאמור לעיל טוען שהתוס' מבין שר"ת מיקל גם ביום השביעי והוא בד"ה **משום** סרך בתה.

ונשחיל תוך דברי התוס' את הבנת הרב גרשון אשכנזי ז"ל, וז"ל: "ומיהו אומר ר"ת שאין קפידא רק כשתשוב לביתה שיהיה לילה וא"צ שתצא בלילה מביתה [בקטע זה אומר תוס' דזה שבלי אונס גם תמיד יש לטבול בלילה וגם ביום השמיני ואילך, אומר ר"ת שההקפדה היא שלא תחזור לבתה לפני הלילה משא"כ לענין יציאתה מהבית אין כאן בעיה ואפילו לטבול סמוך לחשכה] דשוב לא יבוא לידי ספק ליכא למיחש [בלשון ליכא למיחש מעיר רב גרשון שהלשון חסרה ולכן גורס וליכא למיחש, דהיינו שתוס' רוצה לסלק שתי חששות: חשש (א) משום דרבי שמעון ואין כאן בעיה זו כי היא חוזרת בלילה, וחשש (ב) (וליכא למיחש) שהבת תטעה כי היא תופסת שאמה טבלה סמוך לחשכה והגרוע מכל שתנהג כאמה שלה ותחזור בלילה], אם תטבול היא ביום סמוך לחשיכה תטבול בתה בעוד היום גדול דמרגשת הבת בכך שתטבול סמוך לחשיכה כאמה אבל במקום שיש לירא מפריצי העיר או מגנבים שרי כדאיתא בשמעתין". ע"כ לשון

התוס' וביאור דברי רב גרשון אשכנזי ז"ל.

ח. ובדרכו פסק החכם צבי בס' יא תוך פלפולו נגד רב אחד שרצה להקל לנשים לטבול מבעוד יום ביום שישי משום בעיית רחיצה בחמין בשבת (או"ח שכו) וחידש שם שניתן להבין גם בטור שר"ת הקל ביום שביעי והלשון "שאין צריך להמתין עד שתחשך ביום השמיני" הכוונה בליל שמיני, וכותב שכל מי שמודה על האמת צריך להודות בכך [והוא דוחק גדול מאוד והוא נגד ההבנה הפשוטה של דברי הטור וכך הבינו אותו רוב הפוסקים וכפי שכתב החת"ם סופר ביו"ד קצז שאף שהוא מודה על האמת א"א לפרש את הטור כחכם צבי].

וכן פסק להקל הסדרי טהרה בס' קצז ס"ק ט כעבודת הגרשוני וכן החת"ם סופר הנ"ל והבית מאיר על יו"ד דף סו וכן בעל הערוך השולחן.

ויסדו דבריהם על ביאורו של שו"ת עבודת הגרשוני הנ"ל ועל הבנתם במחלוקת ר"ת ורשב"ם שקאי לשיטתם גם ביום השביעי.

ט. ועוד חידוש מצאנו בסדרי טהרה ס"ק יג להתיר טבילה מבעוד יום ביום השביעי אם תדחה טבילתה בג' ימים והיא צריכה לחזור לבתה מבעוד יום כי סוגרים שערי העיר ובימים הבאים אינה יכולה לטבול אפילו ביום בגלל יום אידם.

ועפ"ז מצאנו פוסקים הלוחצים בקלות על ההדק הקולא ומתירים טבילה בערב שבת מבעוד יום בחזרה לעיר מבעוד יום כשבעלה נמצא בבית הכנסת עד מעריב (כגון אגרות משה ח"ג סי' ס) או באה לבית חברתה וכדו' או שדואגת לא להימצא ביחוד עם בעלה (וכל זה להרוויח עונה אחת) וק"ו בכמה ימים כגון ימים טובים אחרי שבת כשאין מקווה קרוב לבתה.

י. אמנם לע"ד אף שהזכרנו כל הני אשלי רברבי, אינו נכון כלל וכלל כדלקמן.

ראשית נראה מגדולי הפוסקים שהתירו, שהתבססו על שו"ת עבודת הגרשוני, ושני היסודות שקבע אינם פשוטים כלל כדלקמן.

(א) הטור ורבנו ירוחם והדרישה, והמהרש"ל, הבית יוסף והש"ך, סוברים שהמחלוקת רק ביום השמיני, ובמילא אין היתר של ר"ת ביום השביעי.

ואין הוכחה מדברי התוס' שר"ת עוסק גם ביום השביעי, כי התוספות הי' עסוק בשמעתין שביום השמיני שבלי אונס יש לטבול דוקא בלילה ועל זה הביא חידוש של ר"ת, ומהלשון ליכא למיחש אין לגרוס "וליכא" אלא דליכא כפי גירסת הב"ח ואיירי רק מחשש אחד (סרך בתה), ולכן לא כתב השולחן ערוך שום קולא ביום השביעי, ואפילו לא הזכירו המחבר והרמ"א שיטת ר"ת ביום השמיני כי דעתם כרשב"ם.

(ב) הסברא השני' שאם טובלת ביום השביעי ביום וחוזרת לביתה בלילה היא בעי' רק של סרך בתה - אינו פשוט כלל וכלל.

כי הרי בדברים אלו אומרים לא פלוג ע"ד שאומרים לא פלוג אפילו במקום שאין לא בת ולא שכנים, וכן לא פלוג אם זה מבעוד יום.

ומה שרצה להוכיח מכלה ביום השביעי, יש לחלק טובא שהלא פלוג על אשה נשואה ששייך לשמש לפני

הלילה משא"כ בכלה לפני חופתה. והודה בזה העבודת הגרשוני שיש לחלק קצת [ולע"ד יש לחלק הרבה].

וכן נראה ברור בלשון הש"ך כשאומר שר"ת לא איירי ביום השביעי שביום השביעי לא שייך להקל לטבול סמוך ללילה, בגלל שני טעמים: (א) סרך בתה, (ב) חשש דרבי שמעון, דייק בדבריו ותמצא כן.

ואילו היו דברי עבודת הגרשוני נכונים שגם הטור ודעימי' סוברים שבעיית טבילה ביום השביעי סמוך ללילה וחזרה לבית אחרי הלילה היא בעי' רק של סרך בתה, למה השמיטהו הטור המחבר והרמ"א והרי הוא נ"מ טובא במקום אונס והיו מגלים לנו היתר חשוב זה לדידן דקיי"ל כרשב"ם, כי במקום אונס - חשש סרך בתה מתבטל, ולכן פשוט שאינו.

(ג) גם העבודת הגרשוני שהוא עיקר יסוד הבנין של הפוסקים המקילים, אינו מקל בשופי אלא כפי שכותב שמלמד זכות על מה שפסק הרב הנ"ל ששאל אותו, והוא נוטה להחמיר, וכך הבינו בדבריו הבית מאיר ובעל הקיצור שו"ע בלחם ושמלה.

(ד) הב"ח והבית מאיר וכן נראה בעליל בלשון הראשונים והפוסקים שר"ת דיבר דוקא סמוך ללילה משא"כ מבעוד יום.

וא"א לסמוך על שיטת הבית יוסף שהתיר מבעוד יום ממש לשיטת ר"ת כשחוזר בלילה, מפני ד' טעמים:

(א) נראה מלשונם של הראשונים והפוסקים שהתירו סמוך ללילה בדוקא, כפי שפסקו הב"ח והבית מאיר.

(ב) הבית יוסף איירי לשיטתו ביום השמיני כפי שיטת הטור, וכיון שביום השמיני הבעי' היא רק סרך בתה, במילא לא חשש להקל מבעוד יום כשחוזרת בלילה, אבל אין שום ערבון שהבית יוסף הי' בעצמו מיקל לטבול מבעוד יום ממש ביום השביעי, כי כאמור לעיל ישנה בעי' נוספת שמא תשמש מבעוד יום ותראה דם, ואם אמרנו ששייך לא פלוג סמוך לחשכה, ודאי דשייך לא פלוג מבעוד יום ממש.

(ג) אין לחשוב שבמקרה של ערב שבת והיא צריכה לחזור לעיר מבעוד יום - שיש לנו הרבה מקילים, זה אינו, כי הם התירו סמוך ללילה ולא מבעוד יום ממש (עיין בדברי החכם צבי הנ"ל וכן בבית מאיר הנ"ל, שהמקווה צריך להיות רחוק וטובלת סמוך לחשיכה באופן שאינה יכולה לבוא לביתה עד חשיכה) ועיין בשו"ת אבני נזר יו"ד סי' רנ, ועוד שהחתם סופר והבית מאיר אינם מתירים שתחזור לעיר, ובוודאי שאם תחזור לביתה אין שום קולא (עיין בדבריהם ולכן צ"ע על דברי האגרות משה דלעיל).

ולכן מובן היטב דברי התוס' הנ"ל בסופו שהביא שנחלקו רבנו משולם ור"ת שאם א"א לטבול בליל שבת ניתן רק לטבול משום אונס רק ביום השמיני, שרבנו משולם סבר שיש לטבול בשבת ביום ור"ת סבר ששני קולות אי אפשר להקל (טבילה ביום וחפיפה מנותקת מהטבילה), ולמה לא נתנו קולא מבעוד יום ביום שישי, והטעם כנ"ל, כי פשוט שאין אפשרות לטבול כל כך מוקדם ביום השביעי ועוד להיות חזרה באותו עיר (עיין בבית מאיר) ולכן דברי השואל ומשיב מהדו"ק ח"א סי' ז אינם פשוטים.

(ד) איך נחלקו הפוסקים במי שטבלה ביום שביעי האם צריכה לטבול שוב ובעיקר אך מצאנו מחמירים (הראב"ד הגהות מיומנויות ושערי דורא בשם המהר"ם מרוטענבורג המהרי"ל ולכן פסקו הב"ח והש"ך ס"ק יא להחמיר במידת האפשר) ולכאורה אם במקום אונס של ביטול עונה (ס"ט) אפשר לטבול מבעוד יום לא מסתבר שמי שטבלה ביום השביעי שוב תצטרך לטבול (והיא טענת של כמה מגדולי הפוסקים!).

יא. מכל טענות הנ"ל ומשתיקת הש"ס והשו"ע והרמ"א ונו"כ החונים עליהם, ברור שאין שום אפשרות לטבול ביום השביעי מבעוד יום גם במקום אונס.

וכן כתבו לחלוק בחריפות רבה גדולי הפוסקים כגון האבני נזר הנ"ל וכן בשדה חמד וכן בשו"ת צ"צ הישן סי' סו (אמנם דיון השאלה היא על אשה שחוזרת לביתה כדי להיות עם משפחתה לסעודת שבת. ומלשונו משמע שאינו נותן פתח ואפשרות לטבול ביום השביעי מבעוד יום עיין שם) ובספר באר שבע והלחם ושמלה ושו"ת בית שלמה סי' מג. ועיין בשד"ח שהביא רשימה משו"ת דברי חכמים סי' קכט, וכן במנחת יצחק ח"ג סי' פו וכן בשו"ת דברות יעקב, ואף ראו היתרים אלו כטעות בדבר משנה ממש (חוט השני סי' נו) וכבדותא ולכן כתבו שלעולם אין להתיר טבילה ביום השביעי.

ואם נאמרים הדברים סמוך לחשכה (סמוך לשקיעה, כמובן איני עוסק בטבילה בבין השמשות זה דיון אחר לגמרי ומצאנו היתרים גדולים. במקום אונס ואפילו היו מקומות שהיו מקילין לכתחילה בבין השמשות בליל שבת אבל אנו לא עוסקים כלל בסוגיא זו) ק"ו שאין שום אפשרות להקל לטבול מבעוד יום גדול ולחזור לעיר או לבית כשהבעל בבית הכנסת וגם החתם סופר והחכם צבי והבית מאיר סוברים להחמיר בזה.

והיתר הסדרי טהרה בס"ק יג אינו פשוט כלל וכלל (הגם שהובא בחכמת אדם סי' קיח למעשה וכן בדרכי תשובה), כידוע מתשובת החזון איש להר"ש וואזנער ז"ל (עיין בשיעורי שבט הלוי) באישה שהי' הטבילה נדחית לכמה שבועות, והשבט הלוי רוצה להקל בכגון דא, אבל כתבו בשמו שבנדחית לימים ספורים שוודאי לא הי' מיקל.

ולכן אין להקל גם במקום אונס של ימים ספורים בטבילה מבעוד יום גם אם היא תחזור בלילה (ואינו המקרה של הסדרי טהרה ומה שנשאל החזון איש) בגלל כל המבואר לעיל ורק לאנשים מקורבים שדחיית הטבילה יכולה רק להביא אותם לידי עברה רח"ל של נגיעה וכו' ניתן להקל בתנאים שהתנו המקלים.

ולהעיר שהמהרש"ק במי נדה תמה על היתר סדרי טהרה בשם הב"ח כי הב"ח עסק בדיעבד ולא לכתחילה וכן תמה הדעת תורה (מהרש"ם) ועיין בתשובות שבט הלוי להר"ש וואזנער ז"ל בח"ג וח"ד וח"ז.

וה' הטוב יצילנו משגיאות.

קיצור: יש המתירים לאישה לטבול מבעוד יום השביעי במקום אונס וסמכו דבריהם על לימוד זכות שבתשובת עבודת הגרשוני ז"ל לשאלת הרב השואל שם.

אמנם מלשון הראשונים והשו"ע והרמ"א ונו"כ לא נראה הכי כלל וכלל, ולכן (ומעוד טעמים) לענ"ד אין להתיר לטבול מבעוד יום השביעי אפילו במקום אונס אלא ביום השמיני בלבד.

ויש מקום להקל ולסמוך על דברי המתירים עבור המתקרבים לתורה ומצוות ואם ידחו להם המקווה, עלולים ח"ו לעבור ולהיכשל וכו' וגם זאת, רק בתנאים האמורים למתירים הנ"ל.